

Джерела та література

1. Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. Круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). Київ: НА СБУ, 2021. 189 с.
2. Мусафирова О., Макаренко В. «Мальчика не было, но он живет». *Новая газета*. URL: <https://novayagazeta.ru/articles/2015/07/15/64898-171-malchika-187-ne-bylo-po-on-zhivet>
3. Ніколаєнко Н., Василевич Ю., Комарчук О. Маніпулятивний характер російських засобів масової комунікації в умовах російсько-української гібридної війни. 2020. С. 93–104.
4. Стецюк С. Маніпулятивні технології під час гібридної війни в Україні та їх вплив на громадську думку. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2018. Випуск 43. С. 153–161.
5. Оснач С. Мовна складова гібридної війни. Інтернет-книгарня ВВК. URL: <http://www.korekta-vk.com/preskafe/avtory/osnach>

Ковальчук Руслан

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ОБСЄ В РАМКАХ ПРОТИСТОЯННЯ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ

Анотація. Дослідження є актуальним для аналізу дієздатності європейської архітектури безпеки та безпекових організацій в Європі. Розглянуто діяльність ОБСЄ на прикладі російсько-української війни, проаналізовано ефективність роботи цієї організації та необхідність її реорганізації.

Ключові слова: європейська безпека, ОБСЄ, Україна, конфлікти.

Abstract. The study is relevant to the analysis of the effectiveness of the European security architecture and security organizations in Europe. The OSCE activities in the example of the Russian-Ukrainian war are considered and the efficiency of this organization and the need for its reorganization are analyzed.

Keywords: European security, OSCE, Ukraine, conflicts.

Сьогодні проблема забезпечення європейської безпеки є надзвичайно актуальною. Російська агресія проти України з 2014 р. на Сході України, яка переросла в повномасштабне вторгнення, стала значним викликом для загальноєвропейської архітектури безпеки та змусила переосмислити роль міжнародних організацій, метою яких є збереження миру та забезпечення безпеки на Європейському континенті.

Міжнародні організації наділені значною компетенцією та мають значну роль у забезпеченні європейської та глобальної безпеки. Організація з безпеки та співробітництва в Європі є однією із ключових організацій у формуванні європейської стабільності та безпеки. ОБСЄ є найбільшою у світі регіональною безпековою та загальноєвропейською організацією. ОБСЄ працює задля стабільності, миру та демократії для понад мільярда людей, шляхом політичного діалогу про спільні цінності та через практичну роботу, яка має тривалі зміни [1].

Ще до повномасштабного вторгнення питання України було одним із ключових для ОБСЄ. Російсько-український збройний конфлікт на Донбасі, спрямований проти України, був одним із ключових питань ОБСЄ з лютого 2014 р. Проблема окупації територій та військового конфлікту активно, першочергово обговорювалася на кожному Голозуванні ОБСЄ. Також було створено Тристоронню контактну групу за участю ОБСЄ. У рамках ТКГ проводилися регулярні

засідання чотирьох робочих груп із політичних, безпекових, соціально-економічних та гуманітарних питань та обговорювалися конкретні кроки щодо реалізації Мінських угод. Зокрема, впродовж конфлікту на Сході України діяла Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ, метою якої було підтримання діалогу, проведення моніторингу гуманітарної ситуації, контроль за дотриманням прав людини та спостереження за ситуацією в країні.

Вторгнення Росії в Україну 24 лютого викликало потрясіння в роботі Організації з безпеки і співробітництва в Європі, органі, який відігравав важливу роль у стримуванні конфліктів, що виникали після розпаду Радянського Союзу. Дії Росії в Україні є кричущим порушенням зобов'язань ОБСЄ щодо поваги суверенітету, територіальної цілісності та прав людини, що ввійшли в її основоположні принципи [4, с. 47]

У відповідь на вторгнення ОБСЄ створило групу експертів щодо встановлення фактів задля збору інформації щодо порушень прав людини та міжнародного права, які були скоєні під час війни. Московський механізм було активовано Україною з 45 країнами-членами ОБСЄ. Водночас ОБСЄ не вдалося зберегти продовження моніторингової місії в Україні через неотримання необхідного погодження Росії.

Продовження місії могло б дати можливість для розгортання більш потужної моніторингової місії ООН або гібридної місії ООН-ОБСЄ.

ОБСЄ навряд чи буде основним посередником, який має на меті досягти врегулювання між Росією та Україною, враховуючи, що Польща, яка має особливо напружені відносини з Москвою, зараз отримує головування. Однак, спецпредставник ОБСЄ міг би докласти зусиль задля укладання угод про гуманітарний доступ.

Українська криза призвела ОБСЄ до кризового управління, оскільки її роль, як класичного захисника європейської безпеки, була похитнута. В ОБСЄ немає держави, групи держав, які готові взяти на себе головну відповідальність за підтримання миру і стабільності.

Причиною військової ситуації, з якою сьогодні стикається Європа в Україні, є те, що Росія і деякі країни західного блоку розглядають цю війну з позиції своїх пріоритетів. Сторони не можуть досягти всього, чого хочуть, на переговорах щодо забезпечення безпеки, стабільності, миру і співробітництва між 54 країнами.

Сьогодні міжнародні зусилля мають бути зосереджені на побудові стабільної системи безпеки, яка буде здатною забезпечити мир та стабільність на Європейському континенті, зокрема зможе протистояти збройним конфліктам та ефективно реагувати на нові виклики. Оскільки міжнародні організації відіграють чималу роль у забезпеченні європейської та глобальної безпеки, тому вкрай важливим є питання щодо реорганізації діяльності ОБСЄ як потужної організації, яка має стати ефективною та дієздатною складовою у забезпеченні європейської архітектури безпеки.

Міжнародні організації повинні базуватися на нових принципах та мати нові повноваження. Очевидно, що міжнародні організації, зокрема ОБСЄ, не здатні попереджувати війни на планеті. ОБСЄ слід звернути значно більшу увагу

превентивній роботі для попередження конфліктів. У цьому напрямі ОБСЄ необхідно змінювати структурні документи організації, уміти правильно вибудовувати комунікаційну стратегію, що дасть можливість сторонам конфлікту почути одне одного, налагоджувати суспільний діалог і створити умови для відновлення миру [3, с. 25]

Отже, беручи до уваги російсько-українську війну, слід визнати, що сучасна архітектура безпеки все ще не здатна протистояти військовим конфліктам, а безпекові організації не є надійними гарантами у попередженні та зупиненні збройних конфліктів. Досвід конфлікту на Сході України та повномасштабного вторгнення Росії на територію України є показником того, що ОБСЄ потребує реформування та створення нової моделі функціонування, цій організації слід приділяти більше уваги превентивній роботі у попередженні конфліктів.

Джерела та література

1. Bartz, Luke. The OSCE in Twenty-First Century Ukraine: An Exploration of Best Practices Applied, 2018.
2. Ertugrul Apakan & Wolfgang Sporrer. The Ukrainian Crisis: The Osce's Special Monitoring Mission. 2017.
3. Ewa Mahr. Learning to deploy civilian capabilities: How the United Nations, Organization for Security and Co-operation in Europe and European Union have changed their crisis management institutions, Hylke Dijkstra, Petar Petrov, 2019.
4. Hylke Dijkstra, Petar Petrov, Ewa Mahr. Learning to deploy civilian capabilities: How the United Nations, Organization for Security and Co-operation in Europe and European Union have changed their crisis management institutions, Hylke Dijkstra, Petar Petrov, Ewa Mahr, 2019.
5. Loes Debuysere and Steven Blockmans. The EU's integrated approach to crisis response: learning from the UN, NATO and OSCE, 2021.
6. Thomas Greminger. Making the OSCE More Effective: Practical Recommendations from a Former Secretary General, 2022.

Гузєєва Аліса

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ПОЗИЦІЯ БАРАКА ОБАМИ ЩОДО РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Анотація. Розкрито позицію Барака Обами щодо дій російського президента Володимира Путіна на території України. Надається інформація про стратегію США щодо України після російської агресії 2014 року, а саме незаконного референдуму на території АР Криму та його окупації, а також оцінка Б. Обамою конфлікту на території Сходу України.

Ключові слова: Барак Обама, Росія, Україна, Крим, Обама щодо України, російська агресія.

Abstract. Barack Obama's position on the actions of Russian President Vladimir Putin in Ukraine has been revealed. It provides information on the US strategy towards Ukraine after the Russian aggression in 2014, namely the illegal referendum on the territory of the Autonomous Republic of Crimea and its occupation, and Obama's assessment of the conflict in eastern Ukraine.

Keywords: Barack Obama, Russia, Ukraine, Crimea, Obama against Ukraine, Russian aggression.